

Finansdepartementet
Alicia Eklund

Stockholm
2024-05-07

Vår referens
Patrick Krassén

Dnr
Fi2021/03871

Remissyttrande

Skatteverkets promemoria *Slopat krav på uppgift om beslutsfattare i underrättelser om beslut*

Företagarna har getts möjlighet att inge remissyttrande om den angivna promemorian. Här följer våra synpunkter.

Förslaget i korthet

Skatteverket föreslår att 17 kap. 3 § skatteförfarandeförordningen upphävs. Av paragrafen framgår att en underrättelse om ett beslut i vissa uppräknade fall ska innehålla uppgift om vem som har fattat beslutet. Bestämmelsen kan enligt Skatteverket tolkas som att den indirekt utgör ett hinder mot att beslut fattas automatiserat i de uppräknade fallen. Om paragrafen upphävs kommer det stå klart att automatiserat beslutsfattande är tillåtet även i dessa fall, eftersom det framgår av förvaltningslagen att en myndighets beslut kan fattas automatiserat.

Företagarnas inställning

Av 17 kap. 3 § skatteförfarandeförordningen framgår att en underrättelse om ett beslut ska innehålla uppgift om vem som har fattat beslutet och i förekommande fall vem som har varit föredragande, om underrättelsen avser beslut om slutlig skatt där Skatteverket avvikit från lämnade eller godkända uppgifter, beslut om skönsbeskattning när inkomstdeklaration inte har lämnats, omprövningsbeslut, beslut om särskilda avgifter eller beslut om ansvar för skatt.

När ett beslut fattas på helt automatiserad väg saknas underlag för dokumentation av bland annat uppgift om beslutsfattare och föredragare, eftersom sådana inte har förekommit i beslutet.

I promemorian resonerar Skatteverket om innebörden av den aktuella paragrafen. Bestämmelsen kan tolkas, enligt Skatteverket, som att de typer av beslut som räknas upp i paragrafen inte kan fattas automatiskt, om kravet på att beslutsfattare och ev. föredragande måste anges.

Skatteverket gör bedömningen att det för tre av dem fem kategorier av beslut som omnämns i paragrafen skulle kunna införas automatiserat beslutsfattande utan att rättssäkerhet och information för den skattskyldige försämras.

Det kan konstateras att promemorian upprättades för 2,5 år sedan. Enbart detta faktum gör det svårt att bedöma om dess lägesbeskrivning fortfarande är aktuell i dag.

Det kan vidare påpekas att det i betänkandet SOU 2024:1 har föreslagits att en bestämmelse ska införas i förvaltningslagen och 17 kap. 3 § skatteförfarandeförordningen för att möjliggöra att uppgift om namn på bl.a. beslutsfattare inte ska behöva anges i en skriftlig underrättelse om beslut, om det kan befaras att denne kommer att utsättas för våld eller annan allvarlig olägenhet. Förslaget i den remitterade promemorian är inte kompatibelt med förslaget i SOU 2024:1.

Denna motsättning illustrerar att frågan om vilka uppgifter som ska finnas i myndighetsbeslut och underrättelser är bredare än enbart den paragraf som Skatteverket föreslår att upphäva.

Promemorians förslag tycks ha två syften: att möjliggöra att fler beslut fattas automatiserat, och att färre tjänstemän på Skatteverket ska få sina namn angivna på skattebeslut. Det sammanfattas på detta sätt i promemorian: ”De beslut som kan innebära risk för hot och trakasserier är beslut som är till nackdel för den enskilde. Samtidigt torde det främst vara i dessa fall som den enskilde har intresse av att få veta vem som har fattat beslutet.”

Vad gäller frågan om hot och trakasserier mot Skatteverkets anställda, förutsätter Företagarna att Skatteverket som myndighet och arbetsgivare har interna säkerhetsrutiner för att hantera sådana. Hot och trakasserier som kan vara brottsliga bör självklart polisanmälas. Förekomsten av sådana incidenter är enligt Företagarna en fråga som bör hanteras och betraktas separat från frågan om huruvida det är lämpligt eller ej att automatisera beslut och underrättelser om beslut. Huruvida ett beslut är lämpligt att fattas på automatiserad väg bör avgöras av beslutets karaktär, inte av eventuella befarade följder i kommunikationen med den skattskyldige på grund av beslutets innehåll.¹

I sak anser Företagarna att Skatteverkets förslag är för långtgående sett till dess syfte. Att möjliggöra att beslut i okomplicerade mängdärenden kan fattas automatiskt är välkommet, både för att minska de administrativa kostnaderna och att förkorta handläggningstider. Företagarna anser dock inte att den aktuella paragrafen behöver helt upphävas för att möjliggöra automatiska beslut. Genom en ändring av bestämmelsen, som klargör att den inte gäller underrättelser om beslut som har fattats automatiserat, kan det avsedda syftet uppnås. Detta kan ske genom ändring i lagtext eller författningskommentar.

Vidare anser Företagarna att, i de fall beslut fattats automatiserat, det borde kunna gå att ange detta i underrättelsen, med vederbörlig information om vart den skattskyldige kan vända sig för att få mer information om beslutet eller framföra invändningar/överklaga beslutet (i den mån sådan information inte redan i dag bilägs underrättelsen om beslutet).

Mot bakgrund av detta avstyrker Företagarna promemorians förslag, och uppmanar Skatteverket och regeringen att hitta en mer lämplig lösning för att möjliggöra fler automatiserade beslut.

Patrick Krassén
Skattepolitisk expert
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

¹ Se resonemang om detta i SOU 2024:1, s. 372-374